

رامین جهان پسر - آقا بزرگ تهرانیسی در کتاب «الذریعه» درباره تأثیر خواندن سفرنامه‌ها در بالا بردن پایه‌های علمی جامعه، می نویسد: «رحله یا سفرنامه، به کتابی گفته می‌شود که نویسنده آنچه را در شهر یا شهرهایی که به آن جا سفر کرده از اخبار مردم، عقاید، آداب و رسوم آنان، در زندگی دیده و شنیده را گردآورده است. در گذشته این گونه کتاب‌ها اثر فراوانی در بالا بردن اندیشه‌های ملت‌ها داشته است؛ زیرا آمیختگی فرهنگ‌ها، راه را برای نرم کردن و مهربانی و مهربورزی‌های بشری فراهم می‌سازد. وسیله‌های نقلیه و سختی سفر در گذشته، مهم‌ترین بازدارنده در این راه بوده است. به گونه‌ای که اگر کسی اقدام به مسافرت طولانی می‌کرد و به شهرهای دور می‌رفت، مردی شجاع و قهرمان و آگاه و با تجربه شناخته می‌شد. ولی سختی‌ها مانع حرکت تاریخ به جلو نشد. در طول زمان افراد جهانگردی پیدا شدند که مشهور شدند و به مناطق دور دست، سفر کردند و اطلاعاتی را جمع و فراهم کرده و آنچه را در سفرها دیدند، نگاشتند. به طور معمول جهانگردان موفق کسانی بودند که از سفرنامه‌های پیشینان بهره‌ها می‌بردند و با استفاده از مطالب آنها، به کامل کردن اطلاعات خویش می‌پرداختند و بیشتر آنان را افراد با انگیزه و دانشمند تشکیل می‌دادند».
سفرنامه (ساحل خزر) به ماجرای شرح سفر «ویلیام ریچارد هولمز» انگلیسی، مامور کنسولگری «ارزروم» واقع در کشور عثمانی یا ترکیه امروزی می‌پس‌دازد که در دوران قاجار به سواحل دریای خزر در ایران سفر کرده بود. سفر کردن به مناطق شمالی ایران همیشه خوب و خاطره انگیز است. یکی از دلایل سفر، زیبایی طبیعت سرسبز گیلان است و دیگری وجود دریای خرم می‌باشد که امکان ارتباط با کشورهای همسایه را فراهم می‌کند.
آنطور که از شواهد این کتاب پیداست ترجمه حاضر صرفا دربردارنده بخش‌های مربوط به سیاحت هولمز در خاک گیلان است. و درواقع این سفرنامه بخش کوچکی ازشفرنامه قطور (گذری برکرانه‌های کاسپین) نوشته ویلیام ریچارد هولمز است که در سال ۱۸۴۵ میلادی در لندن منتشر کرده است و فصلی از کتابش را به سفر استان گیلان اختصاص داده است و مترجم این کتاب خانم شبنم حجتی سعیدی هم تنها فصل مربوط به سفر ویلیام به شهرهای گیلان را ترجمه و منتشر کرده است. ویلیام در ژوئن سال ۱۸۴۴ یا خردادماه سال ۱۲۳۳ خورشیدی زمانی که ۲۲ سال بیشتر نداشت، ازطریق راه آستارا وارد استان گیلان شد و پس از عبور از مناطق حویق، کر گانسرود، انزلی وپیربازار در سی‌ام نوامبر همان سال وارد رشت شد وپس از اقامتی دوازده روزه این شهر را به مقصد مازندران ترک کرد. ویلیام ریچار هولمز در مدت کوتاهی که در گیلان حضور داشت به این منطقه علاقه‌مند شد و جزئیات بسیار جالب و خواندنی از گیلان آن روزگار را به رشته تحریر درآورد. او در این سفرنامه اطلاعات بسیار ارزشمندی از اوضاع سیاسی، اجتماعی و اقتصادی استان گیلان به دست می‌دهد و نکات جالبی را درمورد مردم گیلان و کسب و کار آنها با زگو می‌کند. هولمز با دقت نظر، وجوه مختلف شهرهای شمالی ایران از جمله رشت ،آستارا، لاهیجان، بندرانزلی و... را مورد بررسی قرار داده است ودر این کتاب از موضوعاتی مثل جمعیت، تجارت، نیروهای نظامی، آداب و رسوم اجتماعی مردم اطراف دریای خزر، آب وهوا، جغرافیا وپوشاک ومعاری قدیم گیلانی‌ها در زمان قاجار سخن رانده است ودرآخر توصیفاتی هم از نوع غذا، پوشاک وشغل صیادی ودریاوردی گیلانی‌ها را تشریح کرده است که می‌تواندبرای خواننده‌های علاقه‌مند به این نوع آثار ادبی جالب توجه باشد. در قسمت‌هایی از کتاب اینگونه می‌خوانیم: «رشت محل اقامت شاهزاده‌ای به نام یحیی میرزا پسر فتحعلی شاه است که عایدات چندرستا برای مخارج او اختصاص داده شده است. او کاری با حکومت و فرمانداری ندارد و ایالتی را در اختیار ندارد. آرام و بی‌صدازندگی می‌کند و خود را با حرمسرا، سگ‌های شکاری وشاهین‌هایش سرگرم می‌کند...» ودرجایی دیگر که درآستارا مستقر است می‌نویسد: «با طلوع خورشید از خواب برخاستیم تفنگهایمان را برداشتیم و به آرامی بیرون رفتیم تا نگاهی به اطراف ببندازیم. صبح بسیار دلپذیری بود، به استثنای مه سبکی که نزدیک کوه‌ها معلق بود و ابری در آسمان دیده نمی‌شد. شبنم روی برگ‌ها و علف‌ها می‌درخشید و همه چیز لباس ما ژوئن به تن کرده بود».

سنگه گروه امنیت دریایی - مهدی فرخ پور - وقتی به تاریخ دریایی کشور و سابقه حضور ایرانیان نگاه می‌کنیم، طبق مستندات تاریخی ایرانیان صدسال قبل از میلاد مسیح دریانورد بوده و اساسا یک کشور دریانورد محسوب می‌شوند. حفر کانال استراتژیک سوئز توسط ایرانی‌ها از نشانه‌های پیشینگی ایرانیان است که متأسفانه این حضور دریایی و قدرت دریایی به علل مختلف توسط کشورهای استعمارگر -به‌ویژه انگلیس- در چند قرن گذشته به فراموشی سپرده شده بود که انقلاب اسلامی آن را بیدار کرد.

به گزارش روزنامه اقتصاد سرآمد، ناخدا یکم مهدی فرخ‌پور، استاد مرکز آموزش تخصص‌های دریایی باقرالعلوم نیروی دریایی راهبردی ارتش جمهوری اسلامی در نوشتاری اختصاصی برای این روزنامه به بیان گام‌های اساسی اقتدار و امیدآفرینی توسط نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در سال‌های پس از انقلاب اسلامی پرداخته است. این مطلب را در ادامه می‌خوانید: رهبر معظم انقلاب اسلامی و فرماندهی معزز کل قوا به مناسبت پاسداشت و نکوداشت هفتم آذر -سالروز نیروی دریایی- در جمع فرماندهان و مسئولان نیروی دریایی راهبردی ارتش جمهوری اسلامی ایران به نکاتی ارزشمند و راهبردی اشاره داشتند که اهم آن عبارت است از: نکته اول؛ ظرفیت فراوان در نیروی دریایی ارتش به‌خصوص ظرفیت و قابلیت برای اجرا و عملیاتی کردن رهنما و الگوی سیاست‌های اقتصاد دریامحور، بر لزوم کشف ظرفیت‌های جدید به منظور ارتقای اقتدار و امیدآفرینی و شادابی در جامعه به‌ویژه نسل جوان و نکته دوم؛ اشاره بر پیشرفت‌های توامان با خودباوری و ایمان از ابتدای انقلاب تاکنون که آن را چشمگیر و غیر قابل باور خواندند و فرمودند: در سال‌های اول انقلاب حضور نیروی دریایی ارتش فراتر از آب‌های سرزمینی غیر قابل تصور بود، اما اکنون نیروی دریایی ارتش با اقتدار و صلابت سفر ۳۶۰ درجه به دور دنیا انجام می‌دهد و با سربلندی به کشور برمی‌گردد. اینان در حوزه سازندگی و خوداتکایی ناوگان نداجا به‌ویژه در ساخت تجهیزات و تسلیحات پیشرفته و مدرن نظامی نیز اشاره داشتند: یک روز تصور نمی‌شد که نیروی دریایی ارتش امکان حضور در دریای خزر را داشته باشد، اما اکنون در سواحل دریای خزر ناوشکن ساخته می‌شود (منظور ناوشکن ناما ایرانی و مدرن دیپلمن که هفتم آذر ۱۴۰۲ به نیروی دریایی الحاق شد) و نکته پایانی ایشان به ارتقای توانمندی‌های آمادگی دفاعی و بسنده نکردن به شرایط حاضر و ایجاد خوش‌بین‌سازی و امیدآفرینی در طرح و قالب راهیان پیشرفت که بیان داشتند؛ زمینه برای بازدید اردوهای راهیان پیشرفت از کارخانه‌ها و توانمندی‌های این نیرو انجام و باید تلاش شود تا نیروی دریایی ارتش یک نیروی راهبردی به‌صورت جامع باشد.

قدرت دریایی یکی از مولفه‌ها و ابزار قدرت یک کشور دریایی

دریا از گذشته تا به حال نقش سرنوشت‌ساز و متفاوتی را در عرصه‌های مختلف زمانی و مکانی ایفا و در طی مسیر تاریخی شروع دریانوردی‌های نوین و پیشرفته، نقش دریا در قدرت آفرینی کشورها در حوزه‌های نظامی، اقتصادی و پیشبرد سیاست‌ها را مشهود کرده است. موقعیت و جایگاه دریایی می‌تواند در توسعه ناوگان دریایی و تحول اقتصادی اثرگذار باشد. موقعیت ممتاز ایران با برخورداری از

۱۹۰هزار کیلومتر مربع گستره دریایی و تقریباً ۵۸۰۰کیلومتر نوار و خط ساحلی یک کشور دریایی محسوب می‌شود و از شمال و جنوب کشور با دسترسی به دریاهای آزاد مجاورت با منطقه راهبردی خلیج فارس و تنگه‌هرمز و قرار گرفتن در کریدورهای ترانزیتی بین‌المللی باید به‌دنبال توسعه پایدار با رویکرد دریایی باشد که توسعه دریامحور در تفکرات نورنالیستی و منظومه فکری رهبر معظم انقلاب جایگاه ویژه‌ای در فرآیند تغییر اوضاع جهان و هندسه نظم نوین جدید جهانی داشته و خود را همپای تغییرات به‌ویژه نقش آفرینی در سطوح اقیانوسی کرده است.

۴گام استوار نیروی دریایی پس از انقلاب اسلامی
تاریخچه زرین ناوگان دریایی کشور بعد از انقلاب جمهوری اسلامی ایران شکوهمند و پرصلابت بوده و قله‌های افتخار زیادی را فتح کرده است، این عزت و اقتدار نیروی دریایی راهبردی ارتش را می‌توان در چهار گام از اول انقلاب تاکنون تعریف و تبیین کرد که عبارتند از: گام نخست، حاسمه‌آفرینی در دفاع مقدس؛ نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با توجه به کسب و دریافت اطلاعات ارزشمند و شناسایی تحرکات رژیم بعثی از نیات شوم دشمن متجاوز مطلع و آمادگی‌های رزمی خود را تجهیز پایگاه دریایی خرمشهر تقویت کرد. دشمنی که قرار بود سه‌روزه خوزستان را تصرف کند، به مدت ۳۴روز در خرمشهر، شهر مقاومت و پیروزی توسط رشادت آفرینی تکاوران زمین گیر شد و در واقع اولین سبیلی محکم را دیکتاتور معدوم عراق از فرزندان غیور کلامسبز نداجا دریافت کرد. در ادامه جنگ ناوگان دریایی ایران با عملیات‌های پی‌درپی و سه‌گانه شهید صفری، اشکان و در نهایت عملیات مروارید در هفتم آذر ۱۳۵۹ موجب آن شد که نیروی دریایی رژیم بعثی در مدت تنها ۶۷روز پس از آغاز جنگ تحمیلی و نابرابر به کلی از عرصه دریا حذف شد و تا پایان جنگ هشت‌ساله قادر به بازسازی خود نشد. گام دوم، خوداتکایی و سازندگی؛ نمایش دستاوردهای دفاعی نیروی دریایی راهبردی ارتش جمهوری اسلامی ایران در حوزه‌های سطحی، زیرسطحی، موشکی، پهپادها و... در چندسال اخیر نماد و نشانه‌هایی از خودباوری و خوداتکایی و باور «ما می‌توانیم» است. این نیروی پیشران در چنددهه اخیر با توجه به تحریم‌های طولانی و غیرعادلانه به رهبری استکبار جهانی آمریکا و حمایت کشورهای اروپایی توانسته تهدیدات مرتبط با تحریم را به فرصت و بومی کردن تسلیحات و تجهیزات نظامی با دانش و فناوری‌های نوین و روز دنیا مبدل کند که سهم بسزایی در تولید قدرت و امنیت پایدار کشور ایران محسوب می‌شود. نکته این گفتار اینجاست که در کشورهای صاحب سبک و قدرتمند دریایی در ساخت کشتی و زیردریایی به‌صورت کنسر سیوم و مزیت رقابتی و استفاده از ظرفیت‌های متنوع یکدیگر بهره‌برداری می‌کنند، اما در ناوگان نیروی دریایی ارتش این ظرفیت‌ها و توانمندی‌ها در ساخت و تعمیر و بازسازی تجهیزات پیشرفته و مدرن کاملاً بومی و بی‌واسطه صورت می‌گیرد که مقطع طلایی آن ساخت ناو تمامایرانی جماران در سال ۱۳۸۸ و در ادامه ناو سهپند، دنا و دیپلمان و زیردریایی فاتح می‌توان اشاره کرد که کلیه توانمندی‌ها با پیام صلح و دوستی به همسایگان و در خدمت آرامش و تأمین و توسعه امنیت پایدار و پشتیبانی از ناوگان تجاری و مقابله با دزدان و تروریست‌های دریایی و حوادث احتمالی آینده و نفوذ و عمق‌بخشی به قدرت بازدارندگی

در نوشتاری به «روزنامه سرآمد» بررسی شد؛

چهار گام اقتدار و امید در نیروی دریایی ارتش

چرا نیروی دریایی، نیروی حیاتی و تعیین‌کننده است؟

و استفاده از جنگ تمام‌عیار ترکیبی به‌ویژه عملیات‌های روانی و رسانه‌ای و بهره‌برداری از بستر فضای مجازی به‌دنبال یأس، ناامیدی و بی‌اعتمادی بسه خوداتکایی و ظرفیت‌های داخلی بوده و همچنان ادامه دارد، اما ناکامی دشمن در ایفای نقش‌های اثرگذار فرزندان ملت ایران در نساوگان دریایی ارتش سبب سرخوردگی و ناکامی طرح‌ها و برنامه‌های مهندسی شده دشمن شده است. امروز از جمله اقدامات و برنامه‌های بلندمدت نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران عبارتند از:

الف. ساختارپندی سه فرماندهی اقیانوسی در نیروی دریایی راهبردی ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ با توجه به اینکه عصر پنجم جنگ‌ها در بستر فضای مجازی و سطوح اقیانوسی تعریف و طرح‌ریزی شده، در تدوین افق و سیاست‌گذاری و جهت‌دهی نیروهای مسلح، پیشران این عرصه ناوگان دریایی ارتش است که با تأسیس سه فرماندهی اقیانوسی در سطح اقیانوس آرام، اقیانوس اطلس و اقیانوس هند و با ساخت و پیش‌بینی تجهیزات و تسلیحاتی که در آینده‌انگاری و متناسب با محیط اقیانوسی باشد و گامی فراتر از گشت‌زنی محدود و به سمت حضور دائمی با کسب منافع راهبردی شده است. ب. افزایش عمق استراتژیک کشور تا قطب جنوب؛ قطب جنوب از مهم‌ترین مناطق استراتژیک جهان بوده که مورد هدف و توصیه بسیاری از دولت‌های خرومند است. ناوگان دریایی ارتش ایران به‌دنبال حضوری مستمر و فراتر از آب‌های تسخیر‌شده بین‌المللی و اقیانوسی است. در آینده اهمیت قطب جنوب و حضور در آن بیش از پیش بر کشورها در صحنه بین‌المللی نمایان خواهد شد. حضور در قطب جنوب از جنبه‌های مختلف علمی، حقوقی، سیاسی، اقتصادی، ژئواستراتژیک و... می‌تواند منابع عظیمی را در کنار نقش آفرینی در هندسه نظم نوین جهانی کسب و ایفا کرد. بدون حضور در دریاها و اقیانوس‌ها در حال حاضر و در آینده نیمکره جنوبی نمی‌توانیم جایگاه ایران اسلامی و جبهه مقاومت را در هندسه نظم نوین جدید جهانی تعریف کنیم. حضور بی‌واسطه و تأسیس پایگاه‌های جمهوری اسلامی ایران در قطب جنوب از طریق سواحل مکران سبب افزایش قدرت و عمق استراتژیک کشور است.

شخصیت و تراز جهانی و بین‌المللی ناوگان دریایی ایران با حضور در اقیانوس‌ها و آب‌های آزاد و دوردست‌ها ارتقا یافته و اکنون شخصیت ناوگان دریایی ایران برای قدرت‌های برتر دنیا قابل احترام است که از دلایل آن باورهای معنوی و تولید دانش‌های بومی و استفاده از فناوری‌های نوین و توانمندی‌های ساخت و بازسازی تجهیزات استراتژیک سطحی، زیرسطحی، موشکی، پهپادی و... در کنار توانایی انجام و استفاده از تجهیزات و تسلیحات مدرن در عملیات‌های اقیانوسی و فرافراهی و اهتزاز پرچم جمهوری اسلامی در مایل‌ها دورتر از ایران است.

ماموریت‌های راهبردی و بین‌المللسی ناوگروه‌های نیروی دریایی از سالال ۱۳۸۸ تاکنون به شمارش ۱۰۰ رسیده، که شاخص‌ترین آن‌ها ناوگروه ۷۵سفر به روسیه و عبور از چشمان رژیم جعلی و غاصب‌گر صهیونیستی و ناوگروه جهادی و حماسه‌ساز ۱۸۶پیرامون کره‌زمین به مدت ۸ه‌ا و گذر از حیطاخلوت آمریکا که در بازخوانسی بیانیه گام دوم انقلاب به‌عنوان توصیه‌های راهبردی رهبر حکیم انقلاب به‌صورت اجرایی در ثبات و امنیت و حفظ تمامیت‌ارضی ایران و توجه ویژه به جوانان و امیدبخشی و امیدآفرینی و علم و پژوهش (ساخت و دانش بومی رزمی ناوهای تمامایرانی با توسعه و گسترش قدرت بازدارندگی با تأکید بر مهارت، علم و دانش بومی و فناوری‌های نوین هماهنگ با روز دنیا) و نهایتاً ترسیم هدف نهایی انقلاب اسلامی برای آمادگی جهت ظهور منجی یگانه بشری حضرت مهدی (عج) با شعار و پرچم راه ما راه حسین(ع) است.

و دفاعی کشور است. نیروی دریایی ایران طی دودهه اخیر توانمندی‌های منحصربه‌فردی را کسب کرده که در درجه اول تنوع‌بخشی به تولید تجهیزات تدافعی و تهاجمی است که می‌تواند هر تهدیدی را در منطقه و فرامنطقه‌ای خنثی، کنترل و دفع کند. گام سوم، اقتدارآفرینی و بالندگی؛ سیاست دفاعی ایران مبتنی براصل بازدارندگی است که حضور قدرتمند ناوگان دریایی ارتش در دریا مینا و اساس این سیاست‌گذاری و سیاست بازدارندگی دفاعی است. راهبرد نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر مقابله با تهدیدات موجود و احتمالی در آینده و ایجاد امنیت و جلوگیری از شکل‌گیری کانون‌های ناامنی در دریاست به همین منظور برخی برنامه‌های راهبردی و اهمیت و جایگاه نیروی دریایی را در چندمحور و شاخصه بیان می‌کنیم که عبارتند از:

الف. ایجاد ظرفیت‌های اقتصادی؛ سیاست‌گذاری هماهنگ با سیاست دفاعی، سبب افزایش کارکرد نظام در مسیر توسعه و پیشرفت اقتصادی کشور می‌شود. دفاع از منافع اقتصادی در آب‌های بین‌المللی برعهده نیروی دریایی ارتش گذاشته شده و این سیاست‌ها با حفظ خطوط مواصلاتی و تأمین امنیت دریایی، حمایت از حمل‌ونقل دریایی و ناوگان تجاری در مقابل تهدیدات به ارتقا و دستیابی اهداف و منافع در سطح اقتصاد ملی و متعاقباً بین‌المللی است. در عصر حاضر در مسیر اقتصاد آبی و اقتصاد مبتنی بر آب‌های ژرف و اقیانوسی از رایج‌ترین و به‌صرفه‌ترین مدل تجاری است که بازشدن دروازه‌های قدرت ایران در سطح اقیانوس‌ها و همراهی و تأمین خطوط کشتیرانی از نشانه‌های بی‌اثر کردن تحریم‌ها و گریز از انزوای جهانی است که توسط ناوگان دریایی ایران محقق و میسر می‌شود.

ب. حضور امنیت‌ساز مبتنی بر قدرت بازدارندگی؛ یکی از بارزترین نشانگان حضور امنیت‌ساز مبتنی بر قدرت بازدارندگی، حضور قدرتمند ناوگروه‌های رزمی و پشتیبانی ناوگان دریایی ارتش از سال ۱۳۸۸ تاکنون بوده که با توجه به بازده زمانی تعاریف و ماموریت‌های متنوعی را دنبال کرده است. دریا همواره تقابل قدرت‌های بزرگ بوده، به‌طوری که تحت کنترل بودن دریاها و حضور و تسلط بر آب‌های بین‌المللی یکی از مهم‌ترین آرمان‌ها و خواسته‌های کشورهای قدرتمند است.

ج. ایجاد ظرفیت‌های سیاسی؛ یکی از تعاریف و ویژگی‌های ذاتی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران و جبهه سیاسی آن در کنار و جبهه دفاعی است که ماموریت‌ها و عملکرد موفق آن اهمیت و بازتاب بسیار زیادی در جهت‌گیری سیاست داخلی و خارجی دارد. همکاری‌های راهبردی منطقه‌ای و بین‌المللی و نمایش اقتدار و سیادت دریایی در قدرت چانه‌زنی‌های سیاسی و روابط بین‌الملل بسیار مهم و اثرگذار است.

د. پیام صلح و دوستی در عین اقتدار؛ نظام ترسیم‌شده جهانی و هژمونی‌های اکنسابی در آب‌های بین‌المللی توسط قلیل کشورهای جهان و نیز فرزندان مقاومت و پایداری نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران به چالشی بزرگ کشیده شده است. ناوگان دریایی ایران با شکست موج‌های تحریم و خروج از انزوای جهانی در آب‌های دوردست و مایل‌ها دورتر از خانه از خلیج فارس، دریای عمان و اقیانوس هند، اطلس و آرام و به‌زودی در قطب جنوب به‌دنبال دفع تهدیدات تا دوردست‌ها و عمق‌بخشی و قدرت بازدارندگی و کسب منافع و منابع جدید برای کشور عزیز ایران است. گام چهارم امیدآفرینی و اهداف بلندمدت؛ یکی از اشتباهات محاسباتی دشمن در دهم‌باور و اعتقاد به قدرت جهادی «ما می‌توانیم» ملت ایران

بدون شرح

قاب‌دوربین

عکس: اصغر بشارتی

بدون شرح...

فریاد عزی‌ی - اقتصاد سرآمد